

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA
KAIŠIADORIŲ R. PALOMENĖS PAGRINDINĖS MOKYKLOS VEIKLOS
IŠORINIO RIZIKOS VERTINIMO ATASKAITA

2019-05-13 Nr. A-22
Vilnius

Vizito laikas – 2019 m. balandžio 16–17 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos išorinis rizikos vertinimas.

Vertintojų komanda:

Vadovaujantieji vertintojai – Violeta Gendvilienė.

Vertintojos: Rima Taurozienė, Janina Ivašauskienė.

Vertintojai stebėjo 32 ugdymo proceso veiklas, gilinosi į mokytojų ir mokinių veiklą pamokose, bendravo su mokytojais, pagalbos mokiniui specialistais. Vyko pokalbiai su mokyklos direktore, Metodine taryba, mokyklos įsivertinimo grupe bei mokinių savivaldos atstovais. Vertintojų komanda išanalizavo mokyklos veiklos dokumentus, pirminę mokyklos informaciją, Kaišiadorių r. savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus pateiktą informaciją apie akademinis mokinių pasiekimus rajono kontekste bei mokyklos perspektyvą savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos kontekste. Vertinant mokyklos veiklą, vadovautasi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. V-962 redakcija, mokyklų vertintojų elgesio kodeksu. Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė.

Palomenės pagrindinė mokykla veiklą vykdo dviejuose pastatuose, kurie įsikūrę vienas šalia kito. Pagrindiniame pastate yra mokomųjų dalykų kabinetai, pradinės klasės, mišri ikimokyklinio ugdymo grupė, valgykla, kuri nuomojama UAB „Sveikos mitybos partneris“. Antrame pastate veikia technologijų kabinetai, nuomojamos patalpos Vaikų dienos centrui.

Vertinant mokyklos veiklą, svarbiais laikyti šie socialinio, ekonominio-politinio konteksto duomenys:

- Mokykla yra už 7 km. nuo Kaišiadorių miesto. Dalis gyventojų vyksta dirbti į Kaišiadoris, o kiti verčiasi atsitiktiniais darbais ar gyvena iš pašalpų. Mokinių socialinis kontekstas yra patenkinamas.
- Dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo situacija nėra palanki mokyklai – mažėja ir mokinių skaičius (2017–2018 m. m. mokėsi 114 mokinių, o 2018–2019 m. m. 105 mokiniai).
- Mokyklą lanko 30 mokinių iš 11 rizikos šeimų. Nemokamą maitinimą gaunančių mokinių skaičius kinta nežymiai (2017–2018 m. m. – 39,28, 2018–2019 m.m. – 40,74 proc.), tačiau didėja mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius (2016-2017 m.m. – 15, 2017-2018-19, 2018-2019 m. m. – 21).
- Mokykliniu transportu pavežami 22 mokiniai, maršrutiniu atvyksta 62 mokiniai. Žiemos laikotarpiu dėl užpustytų kelių ugdymo procesas nenutraukiamas, nes keliai pakankamai gerai valomi.
- Aplinka, kurioje gyvena mokyklos mokiniai, neigiami socialiniai veiksniai lemia nuolatinę pagalbos teikimo mokiniui ir jo šeimai būtinybę, todėl nuo 2017 m. spalio mėnesio mokykloje įsteigtas Vaikų dienos centras, kurį lanko 16 mokinių.
- Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos sprendimu nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. Kaišiadorių r. Palomenės pagrindinė mokykla reorganizuojama sujungiant ją su Kaišiadorių r. Paparčių mokykla-daugiafunkciu centru ir Kaišiadorių r. Žaslių pagrindine mokykla.

Nuo 2018 m. sausio mėn. yra patvirtinta viena direktoriaus pareigybė, dirba 24 pedagoginiai darbuotojai: 22 įgiję aukštąjį išsilavinimą (91,3 proc.), kiti 2 – aukštesnįjį pedagoginį išsilavinimą (8,7 proc.). Kadangi kai kurių mokomųjų dalykų pamokų skaičius mažas, 4 mokytojai atvykdavo iš Kaišiadorių V. Giržado progimnazijos. 2018 m. jiems pasiūlius visą darbo krūvį progimnazijoje, darbo sutartys su Palomenės pagrindine mokykla buvo nutrauktos. Iš 23 mokytojų 2018 m. pasikeitė 4 (17

proc.). Mokykloje dominuoja motyvuojantis, teigiamas emocinis mikroklimatas, materialinė bazė gera.

1. VERTINIMO SANTRAUKA

1.1. Gerai vykdoma mokyklos veikla

Mokyklos vidinių erdvių ir aplinkos estetiškumas (2.3)

Mokykloje rūpinamasi patalpų estetiniu vaizdu: patalpų sienų spalvos šviesios, ramios, daug gėlių, koridorių stendai tvarkingi, juose skelbiama įvairi informacija, skirta bendruomenei ir svečiams, eksponuojamos gautos padėkos ir sporto varžybose laimėtos taurės. Koridorių sienos papuoštos mokinių kūrybiniais ir projektiniais darbais, lietuvių kalbos kabinete įamžintas poeto-simbolisto Palomenės mokyklos įkūrėjo Fausto Kiršos atminimas. Yra suoliukai mokinių poilsiui, koridorių erdvėse galima naudotis 4 kompiuteriais, įrengtos tylos erdvės, kur stovi „lovytė“ (iš pokalbio su Mokinių taryba ir seniūnais). Gerai įrengtas mokytojų kambarys. Valgykla nedidelė, tačiau jauki, tvarkinga, įgarsinta – galima pasiklausyti muzikos. Didelė, tvarkinga ir gerai aprūpinta mokymo priemonėmis sporto salė. Įvairūs renginiai organizuojami atskirai įrengtoje Konferencijų salėje. Mokykla renovuota, įrengtos stebėjimo kameros, tačiau trūksta patalpos specializuotam muzikos kabinetui.

Ugdymo(si) organizavimas kitose aplinkose (3.3)

Mokyklos mokytojai supranta mokinių mokymosi už mokyklos ribų svarbą, todėl dažnai organizuoja pamokas kitose edukacinėse erdvėse, išsikelia tikslus ir uždavinius bei juos sėkmingai įgyvendina, todėl ugdymosi organizavimas kitose aplinkose vertinamas kaip gerai vykdoma mokyklos veikla. Mokinių gebėjimai paveikiami tobulinami netradicinėse pamokose, projektinėse veiklose, kitose (ne mokyklos) aplinkose. Kiekvienam mokiniui sudaroma galimybė patirti įvairius mokymosi būdus ir formas, išbandyti įvairių rūšių užduotis ir veiklas įvairiuose kontekstuose didina motyvaciją, padeda įgyti mokymosi patirties ir yra prasminga ugdant bendrąsias ir dalykines kompetencijas.

Papildomi paaiškinimai pamokoje padedantys mokiniams siekti pažangos (2.2)

Kaip stiprusis pamokos aspektas išskiriamas papildomas mokytojų aiškinimas, netrikdantis darbo rimties ir padedantis mokiniams siekti pažangos. Įrašai pamokų stebėjimo protokoluose rodo, kad mokytojai geba laiku prieiti prie kone kiekvieno mokinio, prašančio pagalbos ar patarimo, norinčio pasikonsultuoti, pasitikslinti. Šią vertintojų išvalgą patvirtina Iqes mokytojų apklausos teiginys „Mokiniai daug geriau supranta temą, kai jiems paaiškinu, nei jie patys ieško ir atranda atsakymus (įvertis-3,3). Bendras vertinimo vidurkis pakankamai geras – 2,31. Šį aspektą rekomenduota tobulinti tik vieną kartą (2,44 proc.). Iqes apklausos teiginio „Mokytojai dažnai man asmeniškai (ir kitiems) pasako, ko reikėtų, kad mokyčiausi geriau, sėkmingiau“ mokinių pritarimo įvertis pakankamai aukštas – 3,4.

1.2. Rizikinga mokyklos veikla

Vertinimo ir įsivertinimo strategijų taikymas (3.5)

Pamokose kartu su mokiniiais retai aptariami vertinimo kriterijai, mokiniai mažai įtraukiami į pamokos uždavinio formulavimą, nesudarytos sąlygos vertinti save ir kitus, reflektuoti ir aptarti mokymąsi, (ne)sėkmių priežastis. Tai trukdo siekti geresnių mokymosi rezultatų, fiksuoti asmeninę sėkmę, stebėti individualią pažangą pamokoje bei nusimatyti tolimesnio mokymosi gaires.

Mokymo paradigmos dominavimas ugdymo procese (3.3)

Tradicine (poveikio, mokymo) paradigma (78,13 proc.) grindžiamose pamokose dėl mokytojų dominavimo mokiniams neišskirtinai sekėsi išgyventi mokymosi džiaugsmą: trūko aktyvių ir prasmingų ugdymo(si) veiklų, kurios skatintų smalsumą ir entuziazmą, sudarytų sąlygas kurti idėjas ir jas įgyvendinti, patirti mokymosi sėkmę. Pamokose dominavo faktų perteikimo, jų įsiminimo ir atkartojimo procesas. Septyniose stebėtose (31,87 proc.) pamokose buvo bandoma dirbti šiuolaikiškai – tradiciniai mokymo metodai derinti su aktyvaus mokymo(si) metodais. Mokytojams reikėtų dažniau

taikyti mokymąsi aktyvinančius metodus, organizuoti probleminį, patirtinį mokymąsi eksperimentuojant, tiriant, atrandant. Tai skatintų mokinius kritiškai mąstyti, jie noriau įsitrauktų į mokymąsi, įgytų įvairių patirčių, patirtų pažinimo ir mokymosi džiaugsmą.

Mokymo(si) pažangos ir išmokimo aptarimas (1.2)

Rizikinga mokyklos veikla – kiekvieno mokinio orientavimas į rezultatą pamokos pabaigoje grįžtant prie mokymosi uždavinio. Vertintojai konstatuoja, kad stebėtose pamokose nefiksuotas mokymosi uždavinio įgyvendinimo lygis, trūko aiškaus pamokos apibendrinimo, todėl mokytojai ir mokiniai neturėjo galimybių tikslingai planuoti kitos pamokos ugdymosi pasiekimų ir pažangos. Taip pat nepakankamai dėmesio skirta atskirų mokinių pažangos vertinimui lyginant su išsikeltu mokymosi uždaviniu, vertinimo kriterijų išskėlimui. Dažnai mokytojai patys apibūdino visos klasės sėkmę, retai organizavo mokinių savęs vertinimo refleksiją. Ugdytinių įgalinimas pateikti asmeninės pažangos įrodymų, apibendrinant pamokos rezultatus ir nusimatant tolimesnės veiklos siekius, gaires darytų stiprų poveikį ugdymo(si) kokybei, mokinio pasiekimams ir pažangai.

1.3. Mokyklos savininko dėmesys įvardintoms rizikingoms veikloms

Vertintojams pateiktoje mokyklos savininko pirminėje informacijoje (toliau – SPI) nurodoma, kad Švietimo, kultūros ir sporto skyrius yra paskyręs specialistą – mokyklos kuratorių, kuris bendradarbiauja su mokykla ir sprendžia iškilusias problemas. Per pastaruosius dvejus metus mokykla konsultuota Ugdymo plano rengimo, Strateginio veiklos plano rengimo klausimais. Mokyklai teikiamos pastovios konsultacijos dėl Mokinių, Pedagogų registrų tvarkymo, ŠVIS-o duomenų ataskaitų rengimo, Nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) vykdymo ir organizavimo, pedagogų atestacijos ir pedagoginio darbo apmokėjimo klausimais.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2020 metų mokykla reorganizuojama, vertintojai rekomenduoja daugiau dėmesio skirti trijų jungiamų mokyklų mokytojų asmeninio profesinio meistriškumo tobulinimui ir įvardintų rizikos veiksnių šalinimui.

1.4. Mokyklos vadovo metinių užduočių kryptingumas ir konkretumas

Mokyklai vadovauja Regina Briginienė, turinti 47 pedagoginį ir 17 metų vadybinį darbo stažą. Mokyklos taryba siūlė 2018 metų direktorės veiklos ataskaitą vertinti labai gerai. Šiam vertinimui pritarė Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyresnioji specialistė V. Batutienė. Tačiau po individualaus pokalbio su Kaišiadorių r. savivaldybės meru V. Tomkumi, rajono savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. V17–100 direktorės metinių veiklų įvykdymas įvertintas gerai. Mokyklos direktorei buvo skirtos 3 metinės užduotys:

1. „Kurti kokybišką, patrauklų mokinių savarankiškumą ir atsakomybę ugdantį ugdymo procesą“. Šiai užduočiai įgyvendinti numatyta pakoreguoti ir patvirtinti Mokinių pasiekimų ir individualios pažangos tvarkos aprašą. Priemonė įgyvendinta 2018 m. rugpjūčio 30 d. direktoriaus įsakymu VĮ–156; siekiant organizuoti ugdymo procesą kitose aplinkose, taip jį padarant įdomesnę ir patrauklesnę, parengtas *Kitose aplinkose vedamų mokomųjų dalykų pamokų tvarkos aprašas*. Nors buvo planuota praveisti iki 20 pamokų, tačiau mokyklos dokumentuose fiksuota, kad praveista 42 pamokos; suplanuotas kolegialaus stebėjimo pamokų vedimas. Nors konkretus skaičius nebuvo numatytas, apibendrinus 2018 metų rezultatus, paaiškėjo, kad 1-10 kl. mokytojai pravedė 56 pamokas. Dėl pamokų stebėjimo tikslų susitariama atsižvelgiant į veiklos kokybės įsivertinimo grupės rekomendacijas, numatant veiklos plano prioritetus ir uždavinius.
2. „Plėtoti saugios ir modernios ugdymosi aplinkos sukūrimą“. Šiai užduočiai įgyvendinti buvo numatytos lėšos vadovėlių pirkimui (2,3 tūkst. eurų) ir įsigyti mokymo priemonių ir kompiuterinės įrangos už 6,7 tūkst. eurų. Numatytoji užduotis buvo ne tik įgyvendinta, bet ir viršyta – įsigyta mokymo priemonių už 11790 eurų. Numčius išplėtoti informacinių technologijų taikymą pradinių klasių mokiniams, buvo įsigyta interaktyvioji lenta ir 16 planšetinių kompiuterių. Verta pastebėti, kad interaktyviosios lentos naudojimas buvo fiksuotas ir vertinimo dienomis

3. „Atnaujinti darbuotojų apmokėjimo darbo tvarkos aprašą ir numatyti individualias darbuotojams einamųjų metų užduotis“. Parengtas darbo tvarkos apmokėjimo aprašas, suderinti ir patvirtinti pareigybių aprašymai.

Verta pastebėti, kad mokyklos direktorė nuolat ir kryptingai kelia kvalifikaciją ne tik ugdymo įstaigos vadybos organizavimo klausimais, bet gilina ir į švietimo naujovių taikymo galimybes pamokose. Apibendrinant galima teigti, kad mokyklos direktorė yra įsipareigojusi mokyklai, skatina visų bendruomenės narių tarimosi kultūrą strategijos ir planų įgyvendinimo užtikrinimui, asmeniniu pavyzdžiu demonstruoja sutartas vertybes: skatina bendrystę ir pasitikėjimą, atlieka ne tik socialinį formalaus lyderio vaidmenį, bet kartu dalyvauja mokyklos veiklose, inicijuoja veiklos kokybės įsivertinimą, skatina darbuotojus už gerą darbą. Atsižvelgiant į tai, kad visi mokyklos rizikos veiksniai susiję su pamokose vykstančiais procesais, mokyklos direktorei rekomenduotina skatinti mokytojų asmeninio profesinio meistriškumo augimą, stebėti pokyčius ir vertinti jų poveikį.

2. KAIP MOKYKLA STEBI IR ĮSIVERTINA SAVO PAŽANGĄ?

Įsivertindama ir stebėdama savo pažangą, mokykla kiekvienais metais Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai pateikia Įsivertinimo ir pažangos anketa, Mokytojų tarybos ir metodinių grupių posėdžiuose nagrinėjamos mokymosi pasiekimų ir pažangos ataskaitos, vykdoma ugdomojo proceso priežiūra. Padedant mokytojams, 1–4 klasių mokiniai pildo mokinių individualios pažangos stebėjimo ir fiksavimo lapą. 4 kartus per metus 5–10 klasių mokiniai savo individualią pažangą fiksuoja diagramose ir stebi savo pažangos ūgtį, kartu su klasės vadovu numato konkrečias priemones pažangai gerinti. Specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčių mokinių pažanga ir pasiekimai aptariami Vaiko gerovės komisijoje. Metų pabaigoje mokytojai atlieka savo veiklos įsivertinimą, pildo *Veiklos bei kompetencijos įsivertinimo ir vertinimo lentelę* už praeitus metus ir, atsižvelgdamį į pasirinktus prioritetus bei žinodami savo tobulintinas sritis, numato kvalifikacijos tobulinimo planus ateičiai. Išsamesnė šių lentelių analizė leidžia teigti, kad paveikiausi punktai yra – „Kokia mano veiklos pridėtinė vertė mokyklos ugdymo procese“ ir „Ką planuojate tobulinti kitais metais“. Mokytojai pakankamai išsamiai, dažniausiai remdamiesi kokybinės analizės duomenimis, pateikia veiklos už metus įrodymus. Tačiau punktas „Mokytojo veiklos ir kompetencijų tobulinimo kryptys (suderintos) su kuruojančiu vadovu“ dažniausiai būna neužpildytas, o kuruojančio vadovo siūlymai ir išvados lakoniški – „Atitinka turimai kvalifikacinei kategorijai“ ir mažai motyvuojantys asmeninei veiklos kaitai.

Vykdydama savęs įvertinimą, mokykla vadovaujasi 2016 m. kovo 29 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-267 „Dėl mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikos patvirtinimo. Įsivertinimo grupės narės turi pakankamai gerus teorinius ir praktinius įsivertinimo organizavimo įgūdžius, geba į įsivertinimo procesą įtraukti visą bendruomenę, išskyrus mokinių tėvus (jų aktyvumas menkas). Mokykloje įsivertinimas planuojamas ir atliekamas kalendoriniams metams: sudaromas išsamus įsivertinimo vykdymo planas, apibrėžiami tikslai ir uždaviniai, numatomi dalyviai ir jų funkcijos. Platusis įsivertinimas atliekamas Iqesonline platformoje, klausimai adaptuojami atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius ir respondentų galimybes. Išsamiam pasirinkto rodiklio tyrimui sukuriama 4 lygio iliustracijos (pasiūlymus teikia metodinės grupės, aptariama mokytojų tarybos posėdžiuose, suderinama su Mokyklos taryba), parenkami tyrimo metodai (interviu, stebėjimas, dokumentų analizė). Pasirinkus tobulinti rodiklį, suformuluojamos konkrečios užduotys bendruomenės nariams ar darbo grupėms: mokytojams, socialinei pedagogai, sveikatos priežiūros specialistei, klasių vadovams, Vaiko gerovės komisijai. Labai svarbu, kad į kai kurias įsivertinimo veiklas įtraukiami ir mokiniai, pavyzdžiui Jaunųjų žurnalistų būrelio nariai. Nors visi bendruomenės nariai įtraukiami į veiklas numatytai problemai spręsti, dalinamasi atsakomybe už veiklos rezultatus, susitariama, kas mokykloje yra kokybė, maksimalių planuotų rezultatų kol kas nepasiekama.

3. VERTINAMŲ SRIČIŲ APRAŠYMAS

1. Mokinių pasiekiami rezultatai

Rodiklis	Vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas, <i>apibendrinimas</i>
1.1 Asmenybės tapsmas	2	<p>Asmenybės tapsmas vertinamas vidutiniškai. Į mokinio asmenybės puoselėjimą neblogai orientuoti 2019-2021 metų strateginiai mokyklos tobulinimo uždaviniai. Pavyzdžiui, misijoje numatyta <...> „formuoti sąmoningą asmenybę, turinčią tvirtas vertybines nuostatas ir sveikos gyvensenos įgūdžius“, apibrėžtos siekiamos vertybinės nuostatos: „atsakomybė už savo veiksmus, pagarba ir tolerancija šalia esančiam, siekis tobulėti, mokytis“. Teigiamos įtakos mokinių asmenybės tapsmui turi estetiška ir tinkama mokymuisi mokyklos vidinė ir išorinė aplinka (įvertinta taip stiprusis mokyklos veiklos aspektas). Klasių vadovai, pagalbos mokiniui specialistai rūpinasi mokinių asmeninių, pažintinių ir socialinių įgūdžių ugdymu. Iqes apklausų duomenimis, aukštas teiginio „Mokytojai mane gerbia kaip žmogų“ įvertis-3,6. Mokinių tautiškumui ir patriotiškumui ugdyti vykdoma projektinė veikla („Ant šimtmečio sparnų“, „Aš ir tu Lietuvą pažinkime kartu 2“, „Atpažink ir prakalbink“, „Lietuva kviečia“, „Pažinkime tūkstantmečio Lietuvą“, „Čia skamba žodis kaip giesmė, kaip margas raštas“). Kartu su Palomenės kultūros centro darbuotojais rengiamos programos įvairioms valstybinėms ir tautinėms šventėms paminėti. Sveikatos biuro darbuotojai mokykloje organizuoja akcijas, viktorinas, paskaitas, propaguodami sveiką gyvenimo būdą. Tačiau Mokyklos pirminėje informacijoje rašoma, kad 2018 metais tiriant rodiklį 2.3.1 „Mokymasis“, nustatyta, jog mokinio tikslo siekimas ir mokytojų požiūris į jo galimybes nekoreliuoja su jo pasiekimų lygiu, todėl nuspręsta sutelkti dėmesį į mokinio asmenybės brandos tyrimą. Anketavimo, interviu ir stebėjimo būdais išsiaiškinta, kad tik dalis mokinių valdo savo elgesį stresinėse situacijose. Tai patvirtina MNVA Iqes apklausos duomenys – 54 proc. apklausoje dalyvavusių mokytojų pritarė teiginiui „Mūsų mokykloje patyčių, mokinių elgesio problemos neaktualios. Nors 92 proc. apklaustųjų mokinių pritarė Iqes teiginiui „Mūsų mokykloje rūpinamasi sveika gyvensena (sveiku gyvenimo būdu)“, tačiau mokyklos savęs įvertinimo duomenys rodo, kad ne daugiau kaip 30 procentų geba pasirinkti sveiką maistą, nevengia įsigyti nesveikų maisto produktų artimiausiose parduotuvėse. Socialinei pedagogei bendradarbiaujant su dalykų mokytojais, klasių vadovais, į mokyklos ugdymo turinį integruojamos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo bei Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos, tačiau ne visos fiksuojamos ilgalaikiuose planuose. Prevencinė veikla integruojama į 1–10 klasių vedamas klasės valandėles, todėl labai sumažėjo žalingų įpročių turinčių mokinių skaičius, o prevenciniuose renginiuose, projektuose, akcijose dalyvauja 100 proc. mokinių iš rizikos šeimų. Išorinio vertinimo metu pamokose nestebėtas destruktivus mokinių elgesys, tačiau Iqes</p>

		<p>apklausų duomenys leidžia teigti, kad daugiau nei pusei mokinių kyla sunkumų bendraujant su mokytojais ir klasės draugais pamokose. Teiginiui „Man kartais sunku sutarti su kai kuriais mokytojais, mokiniais“ pritarė 66 proc. respondentų (mokinių). Pokalbyje su vertintojais Metodinės tarybos nariai pripažino, kad nežiūrint į dedamas pastangas, pamokų lankomumas mokykloje yra problema. Esą sunku įrodyti kai kuriems mokiniams bei jų tėvams, kad pamokas lankyti būtina. Tačiau mokyklai reikėtų atkreipti dėmesį, kad teiginiui „Jeigu būčiau mokyklos direktorius(-ė)“, tikrai siekčiau, kad pamokos būtų įdomesnės, įvairesnės“ pritarė 73 proc. mokinių ir tai yra vienas iš aukščiausių įverčių (3,6). Šias mokinių išvalgas paremia vertinimo metu surinkti duomenys – didžioji pamokų dalis vyksta mokymo paradigmoje (įvertinta, kaip rizikinga mokyklos veikla), o tai neskatina ir neugdo mokinių bendradarbiavimo, nesudaro galimybių savivaldžiam mokymuisi, nesuteikia mokymosi džiaugsmo ir menkina dalies mokinių mokymosi motyvaciją. Nors vertintojams pateiktose Pamokos kortelėse dažniausiai buvo numatyta ugdyti mokėjimo mokytis kompetenciją, NMPP (2018) duomenimis (kai šalies vidurkis prilygintas nuliui, o standartinis nuokrypis – vienetas), apibendrintas mokyklos mokinių mokėjimo mokytis rodiklis: 4-je klasėje: 0,08, 6-oje klasėje :-0,08; 8-oje klasėje -0,10 leidžia teigti, kad mokyklai svarbu keisti požiūrį į mokymo(si) organizavimą pamokoje, daugiau dėmesio skiriant aktyviesiems ugdymo metodams, atsisakant mokytojo dominavimo ir mokymo, paremto faktų, jų įsiminimu ir atkartojimu.</p> <p><i>Dėmesys mokinių asmenybės tapsmui skiriamas per formalųjį ugdymą ir neformalųjį vaikų švietimą, veiklas už mokyklos ribų (edukacinės išvykos, renginiai, pamokos netradicinėse aplinkose), formuojant sveikos gyvensenos įgūdžius ir vykdant prevencinę veiklą, tačiau mokytojams trūksta patirties ugdymą organizuoti sąveikos ir/ar mokymosi paradigmos plotmėje, įgalinančioje formuoti bendruosius gebėjimus (pvz., mokėjimo mokytis, bendradarbiauti, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti), kurie bus reikalingi visą gyvenimą ir kuriuos galima pritaikyti įvairiose gyvenimo situacijose.</i></p>
1.2 Mokinio pasiekimai ir pažanga	2	<p>Mokinių įgytų dalykinių kompetencijų visumos lygis patenkinamas, 2 klasės matematikos žinių lygis rizikingas (patenka į pirmą decilį). NMPP (2018) duomenimis į pirmą decilį (žemiausių pasiekimų) grupę patenka antros klasės mokinių pasiekimai iš matematikos 14,3 proc., į 2 decilį rašymo: teksto kūrimo 57,1 proc. ir kalbos sandaros 33,3 proc. Daugumos 4 klasės mokinių rašymo (50 proc.), skaitymo (33,3 proc.) atitinka patenkinamą mokymosi lygį. Pusės 6 klasių mokinių rašymo (50 proc.), matematikos (6,3 proc.) ir skaitymo (18,8 proc.) pasiekimai žemesni nei pagrindinis lygis.</p> <p>Lyginant su šalies ir Kaišiadorių rajono mokyklų rezultatais, Palomenės pagrindinės mokyklos mokinių pasiekimai geresni: visi mokiniai pasiekė aukštesnį lygį.</p>

	<p>Lyginant mokinių dalykinių kompetencijų pasiekimus pagal lytį, nustatyta, kad berniukams mokykloje sunkiau sekasi mokytis skaityti, pagrindinio lygio nepasiekė 4 klasės 40 proc., 8 klasės – 33,3 proc. mokinių ir rašyti, pagrindinio lygio nepasiekė 4 klasės 60 proc., 6 klasės – 66,7 proc. Mergaitėms sudėtingiau mokytis skaityti ir rašyti, pagrindinio lygio nepasiekė 6 klasės 28,6 proc., 8 klasės (rašymo) – 25 proc. mokinių.</p> <p>Vertinant pagal kognityvinių gebėjimų sritis, 2018 m. 2 klasės mokinių gebėjimai (<i>žinios/supratimas, taikymas, aukštesnieji mąstymo gebėjimai</i>) mokantis matematikos, skaitymo ir rašymo yra artimi vidutiniams 2 grupės (2–4 decilių) visų šalies mokinių rezultatams. 4 klasių mokinių gebėjimai artimi šalies pagrindinio pasiekimų lygio mokinių rezultatų vidurkiui. 6 ir 8 klasių mokinių – šalies patenkinamo lygio mokinių rezultatų vidurkiui.</p> <p>Orientavimasis į rezultatą stebėtose 32 pamokose yra patenkinamas (2,17): individualių mokinio pastangų matymas, pripažinimas ir skatinimas vidutiniškas (2,28), dalinis mokymosi uždavinių įtvirtinimas ir susiejimas su tolesne pamokos eiga patenkinamas (2,24), sugrįžimas prie pamokos uždavinio, aptarimas pasiekto rezultato (2,17). Mokinių skatinimas apibendrinti išmoktą medžiagą ir mokymosi rezultatus, nusimatyti veiklos siekius ir gaires vertintas žemiausiai – tik 1,97.</p> <p>Mokinių pasiekimų ir pažangos kokybė apibendrinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> * pagal mokytojo kvalifikacinę kategoriją: mokytojų ir metodininkų vestose pamokose – 2,00; vyresniųjų mokytojų – 2,23. * pagal pamokoje vyravusią ugdymo paradigmą: pamokose, kuriose vyravo tradicinio (poveikio) ugdymo nuostatos, mokinio pasiekimai ir pažanga patenkinami (1,94). Pamokose, orientuotuose į kokybišką mokytojo ir mokinių sąveiką (2,79). <p>Mokinių pasiekimų ir pažangos kokybė užfiksuota:</p> <ul style="list-style-type: none"> * pagal mokomųjų dalykų blokus: aukščiausia – matematikos (2,56), žemiausia – meninio-technologinio (1,85) pamokose.; * pagal vertinamą mokinio pasiekimų ir pažangos aspektą: individualių mokinio pasiekimų ir pastangų matymą, pripažinimą ir skatinimą – dorinio ugdymo, gamtamokslinio ugdymo, kūno kultūros (2), lietuvių kalbos ir literatūros (2,17), užsienio kalbų (2,25), socialinio ugdymo (2,33), matematikos (2,75), informacinių technologijų ir pasirenkamųjų dalykų (3) pamokose; įtvirtinamą dalinai mokymosi rezultatų ir susiejimą su tolesne pamokos eiga – dorinio ugdymo (1), kūno kultūros (1,5), gamtamokslinio ugdymo (1,75), meninio-technologinio ugdymo (1,8), užsienio kalbų (2,25), socialinio ugdymo (2,33), lietuvių kalbos ir literatūros (2,5), matematikos (2,75), informacinių technologijų ir pasirenkamųjų dalykų (3) pamokose; sugrįžtama prie mokymosi uždavinio, aptariamas pasiektas rezultatas - užsienio kalbų (2,0), socialinio ugdymo (2,0), gamtamokslinio ugdymo (2,0), meninio-technologinio ugdymo (2,0), kūno kultūros (2,0), lietuvių kalbos ir literatūros (2,17), informacinių technologijų ir pasirenkamųjų dalykų (3)
--	---

	<p>pamokose; mokiniai apibendrina išmoktą medžiagą ir mokymosi rezultatus, nusimato veiklos siekius ir gaires – vertinamas žemiausiu vidurkio balu (1, 97).</p> <p>Vertintose pamokose dažniausiai fiksuotos grįžtamojo ryšio mokiniams formos: stebėjimas, paskatinimas, individualių klaidų taisymas, grįžimas prie nesuprastų dalykų, kartais – sąvokų, formuliu, taisyklių aptarimas ir klaidų taisymas. 15,0 proc. stebėtų pamokų sugrįžimas prie mokymosi uždavinio ir pasiektų rezultatų aptarimas fiksuotas kaip netinkamas ar nesisteminimas. 15,0 proc. pamokų mokinių skatinimas apibendrinti rezultatus buvo nekonkretus arba neišskirtinis.</p> <p>Užfiksuota pamokų, kuriose nekonkreči refleksija ir neveiksmingas įsivertinimas: 9 kartus (dažnis 28,13 proc.) mokinio pasiekimai ir pažanga išskirti kaip tobulintinas pamokos aspektas ir 7 kartus kaip išskirtinai tobulintinas aspektas (53,85 proc.). Iš jų 11,1 proc. rekomenduota pamokos pabaigoje sugrįžti prie mokymosi uždavinio, 22,2 proc. – į rezultatų aptarimą įtraukti mokinius ir 33,3 proc. – kartu su mokiniais numatyti tolimesnes veiklas.</p> <p>Pamokos uždavinys formuluojamas pamokos pradžioje, dažniausiai nusakomos įgyvendinimo formos, numatomos priemonės, nusakomas laukiamas rezultatas, tačiau retais atvejais aptariami vertinimo kriterijai, dėl ko pamokos pabaigoje tampa sudėtinga patikrinti ir pasitikrinti kaip pavyko uždavinį įgyvendinti. Sugrįžimas prie pamokos uždavinio 62,5 proc. vertintas patenkinamai (Priedo 1 lentelė), aptariamas pasiektas rezultatas išskirtas 15 proc., kaip išskirtinai tobulintinas ir tik 2,15 proc. kaip stiprus. Orientavimasis į mokinių poreikius išskirtas 18,75 proc., kaip tobulintinas ir 18,6 proc. kaip stiprus.</p> <p>Vertintų pamokos aspektų tarpusavio santykių analizė atskleidžia vidutinį kiekvieno mokinio pažangos, pasiekimų ir pastangų matymą, pripažinimą, sugrįžimą prie mokymosi uždavinio, aptariant pasiektą rezultatą (0,52), su mokinių apibendrinimu išmoktos medžiagos ir mokymosi rezultatu, nusimatant veiklos siekius, gaires (0,56). Rizikinga mokyklos veikla – kiekvieno mokinio orientavimas į rezultatą pamokos pabaigoje grįžtant prie mokymosi uždavinio bei įgalinimas pateikti asmeninės pažangos įrodymų, apibendrinant pamokos rezultatus ir nusimatant tolimesnės veiklos siekius, gaires.</p> <p><i>Nors individualūs mokinių pasiekimai ir pastangos pamokoje matomi, pripažįstami ir skatinami, orientavimasis į rezultatą neišskirtinis. Sugrįžimas prie mokymosi uždavinio, aptariant pasiektus rezultatus, apibendrinant išmoktą medžiagą, nusimatant veiklos siekius mokyklos veikloje vertinamas patenkinamai, išskiriamas kaip rizikinga veikla.</i></p>
--	---

Srities išvados:

- Mokykloje sudarytos sąlygos mokinių vertybinėms nuostatomis, savivertei ugdyti bei jų gabumams ir polinkiams atskleisti organizuojant bendrus renginius, šventes, akcijas, dalyvaujant projektinėje veikloje, olimpiadose, konkursuose, varžybose.

- Mokinių mokėjimas mokytis (požiūris į mokymąsi, nusiteikimas mokytis, gebėjimas planuoti, organizuoti, apmąstyti ir įvertinti mokymąsi, rasti informaciją užduotims atlikti, bendrųjų kompetencijų ugdymas(is)) patenkinamas.
- Nepakankamas grįžtamojo ryšio akcentavimas, pažangos ir pasiektų rezultatų pamokoje aptarimas, tolesnių veiklos siekių numatymas, pamokose vyraujanti mokymo paradigma, nemotyvuoja mokinių siekti pažangos.

2. Pagalba mokiniui

Rodiklis	Vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas, <i>apibendrinimas</i>
2.1. Orientavimasis į mokinio asmenybės tapumą	2	<p>Orientavimasis į mokinio asmenybės tapumą vidutiniškas. Pakankamai gerai mokinio asmenybės tapumą orientuota mokyklos vizija „Teikti mokiniams kokybiškas švietimo paslaugas, atitinkančias visuomenės reikmes, ir formuoti sąmoningą asmenybę, turinčią tvirtas vertybines nuostatas ir sveikos gyvensenos įgūdžius“. Apie bendrųjų ir dalykinių kompetencijų ugdymą pedagogai yra susitarę diskutuoti metodinėse grupėse, tačiau iš vertintų ilgalaikių dalykų planų ir pokalbio su Metodine taryba ir Mokinių taryba bei seniūnais, darytina išvada, kad susitarimai dėl mokinio asmenybės ugdymo pamokose nėra pakankamai aiškūs ir konkretūs; susitarimo ugdyti mokinių mokėjimo mokytis ir socialinės kompetencijos įgyvendinimą pamokose stebėseną vykdoma, nes mokiniams, baigusiems mokomojo dalyko skyrių, mokytojai siūlo įsivertinti ir užpildyti mokinio pažangos ir pasiekimų įsivertinimo lentelę, o po to aptarti su klasės auklėtoju. Tradiciškai orientuojantis į mokinių ugdymosi poreikius, mokykloje sudarytos sąlygos mokytis etikos arba tikybos, anglų, rusų kalbų. Neformaliajam švietimui panaudota 14 (7,93 proc.) ugdymo plano valandų. Veikia 12 būrelių. Paskutiniuosius 3 metus paeiliui veikia tokie patys būreliai, 2018-2019 m. m. veikla papildyta programavimo būreliu. Mokiniai lanko meninės krypties (dailės, choro, vokalinio ansamblio, šokio „Ritmukas“), sporto (krepšinis, judrieji žaidimai), informacinių technologijų, jaunųjų žurnalistų, programavimo ir sveikos gyvensenos būrelius mokykloje.</p> <p>Geriausiai mokiniams sudarytos tinkamos sąlygos pažinti savo gabumus, tobulinti asmeninę, mokėjimo mokytis, komunikavimo, socialinę-pilietinę, pažinimo, kultūrinę kompetencijas dalyvaujant netradicinio ugdymo dieneose, vedant pamokas kitose aplinkose (Išs teiginio „Darome bendras veiklas už mokyklos ribų“ mokinių įvertis-3,0) bei integruotas pamokas įvairių mokomųjų dalykų, socialinėje ir karitatyvinėje veikloje (teiginio „Mokyklos metiniuose planuose numatomos integruotos veiklos (pamokos) ir projektai“ mokytojų įvertis–4,0). Iš pokalbių su Mokinių taryba ir seniūnais, fiksuota, kad mokymasis ne mokykloje yra „naudingas, įdomus, patrauklus“, sudarantis daugiau galimybių būti savarankiškiems ir kūrybiškiems, gilintis į jiems įdomią sritį, praplėsti teorines žinias naujais faktais ir pritaikyti jas praktikoje.</p> <p>Aiškių susitarimų dėl nuoseklios bendrųjų ir dalykinių kompetencijų integracijos pamokose mokykla neturi. Vertintų pamokų kortelėse 1–6 bendrosios kompetencijos kaip ugdymo tikslas iš viso užfiksuotos 92 kartus: mokėjimo mokytis (22,83 proc.), komunikavimo (19,56 proc.), socialinė (17,39 proc.), pažinimo (14,13 proc.), asmeninė (11,96 proc.), kūrybiškumo (7,61 proc.). Pažymėtina, kad 21 (22,83 proc.) kartą kortelėse paminėtų kompetencijų aprašyme tinkamai įvardinta, kokie konkretūs ir mokiniams aktualūs gebėjimai bus ugdomi pamokoje. Darytina</p>

		<p>išvada, kad apibendrinta pamokos aspekto „Keliant ugdymo tikslus, atsižvelgiama į mokinių patirtį, mokyklos veiklos kontekstą“ kokybė neišskirtinė (2,31), nes pamokų stebėjimo protokoluose užfiksuoti duomenys rodo nepakankamą ugdymo(si) tikslų ir uždavinių pagrįstumą bei sąryšingumą daugumoje (92 proc.) stebėtų pamokų – išsikelus tikslą ugdyti bendrąsias kompetencijas (mokėjimo mokytis, komunikavimo ar pažinimo), buvo formuluojami išskirtinai į išmokimą, naujos informacijos atkartojimą ar naujų žinių taikymą orientuoti mokymo(si) uždaviniai; taikyti tradiciniai, į informacijos perteikimą orientuoti mokymo metodai, tokie kaip aiškinimas, pasakojimas, demonstravimas. Minėtieji metodai nesuteikia galimybių ugdyti komunikavimo, iniciatyvumo, kūrybiškumo kompetencijų.</p> <p>Karjeros galimybių siejimas su ugdymu(si) patenkinamas. Mokyklos atsakinga už ugdymą karjerai socialinė pedagogė ir ugdymo karjerai grupė kartu su klasių auklėtojais rūpinasi, kad mokiniai pažintų karjerai svarbias asmenybės charakteristikas, socialinę ir kultūrinę aplinką; teikia informaciją apie mokymosi ir įsidarbinimo galimybes, padeda rasti informaciją, susijusią su karjera. Vertintuose mokyklos veiklos dokumentuose (Palomenės pagrindinės mokyklos 2018–2019 m. m. pradinio ir pagrindinio ugdymo programų planas, Veiklos 2018 m. planas ir t.t.) suplanuotos tradicinės karjeros/profesinio informavimo veiklos, edukacinės pažintinės išvykos į Lietuvos aukštųjų mokyklų mugę, technologijų ir verslo mokyklas, Kauno areną, planetariumą, Ruklą ir t.t. Apie darbo rinkoje paklausias profesijas mokiniai supažindinami išvykų ir susitikimų metu arba gali pasinaudoti mokyklos bibliotekos informacinėmis ir technologinėmis paslaugomis. Mokiniai NMVA apklausos anketoje patvirtino, kad „Mes dažnai aptariame, kaip pamokose įgytos žinios mums padeda gyvenime, planuojant karjerą“ (skaitinė reikšmė – 3,2).</p> <p><i>Mokykla, organizuodama mokinių asmenybės tapsmą, susitelkia į kūrybinių-educacinių dienų veiklas, neformalųjį vaikų švietimą, socialinę veiklą ir mokinių švietimą ugdymo karjeros klausimais, tačiau dalykų pamokose sąlygos mokiniams pažinti ir nuosekliai ugdytis asmeninius bendruosius gebėjimus neišskirtinės.</i></p>
2.2. Orientavimasis į mokinio poreikius	2	<p>Mokykloje tradiciškai kaupiamos mokinių pusmečių ir mokslo metų mokymosi rezultatų, lankomumo ir testų suvestinės, tarptautinių tyrimų ataskaitos, „Mokinio asmeninių kompetencijų, pažangos vertinimo ir savistabos“ dokumentai. Ataskaitos svarstomos dalyko mokytojų metodinėse grupėse, mokytojų susirinkimuose, pristatomos Mokytojų taryboje, aptariamos su mokiniais ir jų tėvais. Jei mokinio pažangumas krinta arba mokinys turi drausmės problemų, klasės auklėtojas kartu su mokiniu sudaro „Pagalbos mokiniui teikimo planą“, „Individualų dalyko konsultacijų planą“, organizuoja bendrus mokytojų ir mokinio tėvų susitikimus.</p> <p>Į tyrimų (diagnostinio vertinimo) rezultatus atsižvelgiama, planuojant kiekvieno mokinio ugdymą. Taip buvo teigiama pokalbyje su Metodine taryba, (dalykų ir neformaliojo ugdymo, sudarant individualių konsultacijų grafikus ir kitų veiklų pasiūlą, mokymo(si) diferencijavimą ir (ar) individualizavimą), tačiau iš vertintų dokumentų analizės nustatyta, kad NMPP, TIMSS duomenis mokytojų ilgalaikiuose dalykų planuose („Matematikos ilgalaikis planas 7 klasei“, „Lietuvių kalbos ilgalaikis planas 2018–2019 m. m. 10 klasei“ ir t.t. reikėtų plačiau aprašyti.</p>

	<p>Pagalba mokiniui ir motyvavimas stebėtose 32 pamokose yra patenkinamas (2,27): naudojamos užduotys ir medžiaga, skatinanti mokinių smalsumą ir dėmesį (2,44), mokiniams rodomi mokymosi įprasminimo būdai (2,28), savalaikė, informatyvi grįžtamoji informacija mokiniams (2,28), papildomi paaiškinimai, netrikdantys mokinių darbo, skatinantys siekti pažangos (2,31), gabumų ugdymas, pagalba silpnesniems ir galimybės laisvai veikti kiekvienam mokiniui (2,19), pagalba mokiniams jų savęs vertinimo ir grupės darbo įsivertinimo procese (2,13).</p> <p>Apibendrinta pagalba mokiniui ir motyvavimo kokybė vertintose pamokose:</p> <ul style="list-style-type: none"> * pagal vyravusią ugdymo paradigmą: pamokose, orientuotose į mokytojo ir mokinių sąveiką (2,83), pamokose, kuriose vyravo tradicinio (poveikio) ugdymo nuostatos, pagalba mokiniui ir motyvavimas patenkinami (2,11). * pagal mokytojų darbo stažą: dirbančių iki 10 metų – 2,25, 11–20 metų – 2,34, 21–30 metų – 2,35, 31 metus ir ilgiau – 2,13. * pagal mokytojo kvalifikacinę kategoriją: metodininkų vestose pamokose – 2,23, vyresniųjų mokytojų – 2,28, mokytojų – 1,7. <p>Apibendrinta pagalba mokiniui ir motyvavimo kokybės skalė pagal mokomųjų dalykų blokus: nuo 1,92 iki 3,00. Vertinimo metu stebėtose pamokose dažniausiai dirbta vienodai su visa klase, taikyti tradiciniai mokymo(si) metodai, trūko šiuolaikine paradigma grįstų užduočių, veiklos įvairovės. Iš viso 12 kartų pagalba mokiniui ir motyvavimas išskirti kaip tobulintina veikla ir tris (15 proc.) kartus kaip išskirtinai tobulintina veikla pamokoje. Mokymosi įprasminimo būdus ir mokinio kiekvieno gabumų ugdymą bei pagalbą silpnesniems bei galimybes laisvai veikti kiekvienam mokiniui vertintojai rekomendavo tobulinti tris kartus (7,32 proc.).</p> <p>Kaip stiprusis pamokos aspektas išskiriamas papildomas mokytojų aiškinimas, netrikdantis darbo rimities ir padedantis mokiniams siekti pažangos. Įrašai pamokų stebėjimo protokoluose rodo, kad mokytojai geba laiku prieiti prie kone kiekvieno mokinio, prašančio pagalbos ar patarimo, norinčio pasikonsultuoti, pasitikslinti. Šią vertintojų įžvalgą patvirtina Iqes mokytojų apklausos teiginys „Mokiniai daug geriau supranta temą, kai jiems paaiškinu, nei jie patys ieško ir atranda atsakymus (įvertis-3,3). Bendras vertinimo vidurkis pakankamai geras – 2,31. Šį aspektą rekomenduota tobulinti tik vieną kartą (2,44 proc.). Iqes apklausos teiginio „Mokytojai dažnai man asmeniškai (ir kitiems) pasako, ko reikėtų, kad mokyčiausi geriau, sėkmingiau“ mokinių pritarimo įvertis pakankamai aukštas – 3,4. Sėkmingiausi ir paveikiausi šio aspekto pavyzdžiai fiksuoti lietuvių kalbos pamokose 4 ir 7 kl., muzikos ir rusų kalbos pamokose 8 kl., logopedinėse pratybose.</p> <p>Kiekvieno mokinio gabumų ir talentų ugdymas vidutiniškas. Konkretūs gabių mokinių atpažinimo kriterijai mokykloje nėra aptarti: gabūs mokiniai atpažįstami iš gerų akademinių pasiekimų, gabiais laikomi tie, kurie dalyvauja ir laimi prizines vietas įvairiuose konkursuose, olimpiadose, varžybose. Mokykloje nėra konkrečiai ir vieningai susitarta, kaip dirbti su gabesniais, gabiais mokiniams dalykų pamokose. Vertintose pamokose užfiksuota, kad pamokose gabesniųjų mokinių galimybes atitinkantys iššūkiai nekelti, užduotys retai orientuotos į aukštesniojo lygio pasiekimus ar mąstymo gebėjimų ugdymą. Gabių mokinių ugdymas apsibrėžė pavienėse pamokose (4 pamokos, t.y. 12,5 proc.), kai mokiniams, greičiau atlikus užduotis, buvo nurodoma „dirbti toliau“. Tikslingas papildomų užduočių pateikimas pamokose gabius mokinius skatintų siekti</p>
--	--

		<p>geresnių rezultatų, motyvuotų gilinti dalykines žinias. Gabūs mokiniai dažniausiai turi galimybę realizuoti olimpiadose, konkursuose, varžybose. Iš MPI duomenų 2017-2018 m. m. prizininkai, laureatai: rajono – 27 mokiniai, šalies – 5 mokiniai, tarptautinių – 1 mokinys.</p> <p>Mokykla žino mokinių gyvenimo kontekstą, rūpinasi mokinių lankomumu, laiku identifikuoja individualius specialiuosius ugdymo(si) poreikius, sprendžia blogo mokinių elgesio, nepriežiūros šeimoje problemas.</p> <p><i>Mokykloje susitarta dėl paramos ir bendrosios pagalbos teikimo mokiniams. Mokykla turi pakankamai diagnostinės informacijos apie mokinių ugdymosi poreikius ir rezultatus, tačiau nesistemiškai ja remiasi orientuojantis į mokinių poreikius ir gebėjimus (išskirtinai tobulintinas 7,69 proc.), planuodama kiekvieno (silpno ir gabesniojo) mokinio ugdymą pamokose.</i></p>
<p>2.3. Mokyklos bendruomenės susitarimai dėl kiekvieno mokinio ugdymosi sėkmės</p>	<p>2</p>	<p>Mokyklos vizija ir misija gerai atliepia „Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, Valstybinę 2013–2022 metų švietimo strategiją, Geros mokyklos koncepciją. Strateginiame plane pateikti statistiniai duomenys atsižvelgiant į praeito strateginio laikotarpio rezultatus. 2019 m. veiklos plane numatyta dvi tobulinimosi programos: ugdymo ir ugdymosi kokybės tobulinimo programa ir mokyklos saugios aplinkos kūrimo ir modernizavimo programa. Kiekviena jų turi savo tikslą ir po du uždavinius. Metų veiklos plane numatytos tradicinės priemonės, tačiau duomenimis pagrįsta metodinė veikla, konkretūs kvalifikacijos tobulinimo renginiai, susitarimai dėl ugdymo(si) organizavimo pamokose, aplinkos pritaikymo, kt. planuojami abstrakčiai, neišskiriant konkrečių žingsnių ir priemonių tam žingsniui pasiekti. Planuojamų veiklų rezultatai ir sėkmės kriterijai ne visada tikslūs ir pamatuojami, dažniausiai deklaruoti kaip lūkestis („Bendradarbiaujant mokinių tarybai, mokyklos vidaus įsivertinimo grupei, mokytojams, bus išsiaiškintos priemonės bei būdai mokinių savarankiškumui, bei atsakomybei didinti per vertinimą ir įsivertinimą“), todėl, įsivertinant metų veiklos rezultatus, bus sudėtinga objektyviai pamatuoti veiklos efektyvumą. Veiklos plano tikslas ir uždaviniai atpažįstami ugdymo plane, bet per mažai akcentuoti dalykų mokytojų ilgalaikiuose planuose ir veiklos ataskaitose, kuriose vardinami renginiai, seminarai, integruotos pamokos, kt., tačiau nėra kokybinės analizės, kaip konkrečiai pavyko įgyvendinti mokyklos uždavinius, kaip kito (pagerėjo, liko stabilūs ar krito), kokie mokinių pasiekimai ir pažanga mokantis dalykų.</p> <p>Nors metodinėse grupėse mokytojai aptaria parengtus ilgalaikius planus, tačiau vertinimo metu nustatyta, kad neišskirtinai analizuojama ilgalaikių planų atitiktis esminėms nacionalinės švietimo politikos nuostatoms dėl dalykinių, bendrųjų ir asmeninių kompetencijų ugdymo dermės. Klasės charakteristika dažniausiai neišsami, mažai informatyvi, pasigesta klasės dalykinių ir ypač bendrųjų gebėjimų vertinimo, kada plano įgyvendinimas bus sėkmingas vertinimo. Tik kai kuriuose pagrindinio ugdymo klasių dalykų ilgalaikiuose planuose aprašytas vertinimas, paminėta integracija. Vietoje „teminis“ (planas) reikėtų vadinti „ilgalaikis“.</p> <p>Mokytojų apklausos duomenimis, 88 proc. pedagogų dalyvauja mokyklos veiklos įsivertinime (skaitinė reikšmė – 3,5) ir 92 proc. dirba įvairiose veiklos tobulinimo grupėse (skaitinė vertė – 3,5). Pateikti skaičiai rodo, kad mokytojai dalyvauja pakankamai aktyviai, tačiau tėvų</p>

įsitraukimas nėra aktyvus, tą pripažįsta ir pati mokykla, 83 proc. IQES apklausoje dalyvavusių tėvų turi „pakankamai galimybių dalyvauti mokyklos veikloje, renginiuose“ (skaitinė reikšmė – 3,2). Tačiau tik 61 proc. mokinių tėvų susirinkimų metu pasiūlo idėjų, kaip pagerinti vaikų mokymąsi (skaitinė reikšmė – 2,7) ir tik 49 proc. įsitraukia į mokyklos renginių organizavimą (skaitinė reikšmė – 2,6). Mokyklos strateginiame plane „neaktyvus mokinių tėvų dalyvavimas mokyklos bendruomenės gyvenime“ išskirtas kaip silpnybė.

Mokyklos bendruomenėje tariamasi, kaip siekti nuolatinės pažangos aktualiausiose mokyklos veiklos srityse. NMVA mokytojų apklausoje duomenimis, teiginio „Mokykloje retai (12 proc.) vyksta bendri aptarimai, diskusijos apie mokinių mokymosi pasiekimus ir pažangą“ (skaitinė reikšmė – 1,7). 92 proc. mokytojų mokinių pasiekimus ir lūkesčius aptaria su mokinių tėvais individualiai (skaitinė reikšmė – 3,4). Personalo politika yra vykdoma atsižvelgiant į mokinių interesus. Mokykloje dirba kvalifikuoti pedagogai, iš kurių dauguma įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją. Daugiau nei pusė (62,5 proc.) mokytojų turi didesnę nei 15 metų, o 20,8 proc. – 4–14 m. pedagoginio darbo stažą. Pedagoginę pagalbą teikia: socialinė pedagogė, logopedė. Kokybiškai ir visapusiškai pagalba teikti mokyklai trūksta mokytojų padėjėjų, psichologo.

Ugdymas organizuojamas visose vidinėse ir išorinėse erdvėse, mokyklos konferencijų salėje, bibliotekoje ir kieme, lauko klasėje. Beveik visose klasėse yra šiuolaikinių priemonių (kompiuteris, daugialypės terpės projektorius), trys išmaniosios lentos. Rūpinamasi patalpų estetiniu vaizdu: patalpų sienų spalvos šviesios, ramios, daug gėlių, koridorių stendai tvarkingi, juose skelbiama įvairi informacija, skirta bendruomenei ir svečiams, eksponuojamos gautos padėkos ir sporto varžybose laimėtos taurės. Koridorių sienos papuoštos mokinių kūrybiniais ir projektiniais darbais, lietuvių kalbos kabinete įamžintas įamžintas poeto-simbolisto Palomenės mokyklos įkūrėjo Fausto Kiršos atminimas. Yra suoliukai mokinių poilsiui, koridorių erdvėse galima naudotis 4 kompiuteriais, yra tylos erdvės, kur stovi „lovytė“ (iš pokalbio su Mokinių taryba ir seniūnais). Valgykla nedidelė, tačiau jauki, tvarkinga, įgarsinta – galima pasiklausyti muzikos. Mokykla renovuota, įrengtos stebėjimo kameros, tačiau trūksta patalpų specializuotiems muzikos, dorinio ugdymo kabinetams. Iqes apklausoje duomenimis, 96 proc. mokytojų sutinka, kad mokyklos interjeras kuria gerą nuotaiką, jaukumą, ugdo darnos jausmą, gerą skonį, kad mokykloje yra pakankamai erdvių mokiniams dirbti ir ilsėtis (įvertis – 3,7).

Mokyklos lėšos planuojamos ir naudojamos tiksliai. Mokyklos vadovo MPI pateiktais duomenimis „Finansavimas yra patenkinamas. Ugdymo plano finansavimas yra vykdomas. Dauguma mokyklos bendruomenės pageidavimų, kaip papildomų valandų skyrimas konsultacijoms, neformaliajam ugdymui skiriamas valandų skaičius ar apmokėjimas už papildomus darbus yra tenkinamas, bet pagalbos teikimui skiriama lėšų mažai.

Apibendrinant darytina išvada, kad mokykloje vidutiniškai atsižvelgiama į sukauptus tyrimų ir diagnostinių vertinimų duomenis planuojant mokyklos veiklą ir ugdymą. Per mažai dėmesio ir bendrų pastangų skiriama ugdymo(si) organizavimo pamokose tobulinimui. Materialinių išteklių pakanka.

Srities išvados:

- Vidinės mokyklos erdvės patogios, estetiškos, atitinkančios higienos normas ir palankios mokymuisi. Materialinė bazė pakankama sėkmingam ugdymui.
- Mokyklos veiklos ir ugdymo proceso planavimo kokybė vidutiniška. Dalykų pamokose sąlygos mokiniams kryptingai ugdytis ir nuosekliai siekti pažangos yra nepakankamai geros. Mokykla turi diagnostinės informacijos apie mokinių ugdymosi poreikius ir rezultatus, tačiau ja remiasi nesistemiškai.
- Papildomi mokytojų paaiškinimai pamokoje padeda mokiniams siekti pažangos, tačiau neplėtojama mokinių mokėjimo mokytis kompetencija, nepakankamai ugdomi aukštesnieji mąstymo gebėjimai. Aiškių susitarimų dėl nuoseklios bendrųjų ir dalykinių kompetencijų integracijos pamokose mokykla neturi.

3. Ugdymo(si) procesas

Rodiklis	Vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas, <i>apibendrinimas</i>
3.1 Ugdymo(si) planavimas	2	<p>Stebėtų pamokų tikslai tik dalinai buvo derinami su bendrųjų kompetencijų ugdymu, nes didžiausias dėmesys skirtas dalykinių kompetencijų ugdymui. Iš 10 analizuotų ilgalaikių planų, nė viename nenurodytas kompetencijų ugdymas. Darytina išvada, kad mokytojai nuosekliai kompetencijų ugdymo neplanuoja.</p> <p>Tik 9,3 proc. pamokų ugdymo planavimas išskirtas kaip stiprus rodiklis. Tose pamokose fiksuotas paveikus pamokos veiklą ir siektinų rezultatų planavimas. Keldami ugdymo tikslus, mokytojai vidutiniškai (vertinimo vidurkis – 2,31) atsižvelgė į mokinių patirtį, mokyklos veiklos kontekstą. 28,13 proc. pamokos šiuo aspektu įvertintos gerai. 3,23 proc. pamokų šis aspektas išryškintas kaip stiprus. Tai daugiausiai fiksuota lietuvių kalbos ir matematikos pamokose. Šio aspekto apibendrinti duomenys pateikiami priedo 1 paveiksle.</p> <p>Mokymosi uždavinių, atliepančių skirtingas mokymosi galimybes. bendras vertinimo vidurkis – 2,31. Tik trijose matematikos ir lietuvių k. pamokose uždaviniai buvo aptarti su mokiniais, orientuoti į aukštesniųjų gebėjimų ugdymą. Penkiose (5,38 proc.) pamokose šis aspektas išskirtas kaip stiprus. Labiausiai mokymosi uždaviniai atliepė mokinių ugdymo(si) galimybes technologijų, sveikos gyvensenos ugdymo ir matematikos pamokose. Vertintojai teigia, kad mokiniai išvelgtų gilesnę mokymosi prasmę, lengviau įveiktų mokymosi iššūkius, jei patys išsakytų individualius mokymosi lūkesčius arba kai mokytojas suformuluotų aiškų ir pamatuojamą pamokos uždavinį, apibrėžtą konkrečiais vertinimo kriterijais.</p> <p>Mokyklos ugdymo planas sudarytas vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais bei kitais pradinį ir pagrindinį ugdymą reglamentuojančiais dokumentais, atsižvelgiant į ugdymo proceso stebėsenos, veiklos įsivertinimą ir nacionalinius mokinių pasiekimų rezultatus. Planą rengė darbo grupė, kuriai siūlymus teikė metodinės grupės, pagalbos mokiniui specialistai. Su mokyklos ugdymo planu supažindinta bendruomenė (dokumentai skelbiami interneto svetainėje). Ilgalaikių planų analizė rodo, kad mokytojai, sudarydami planus, iš dalies atsižvelgia į klasės kontekstą, tačiau nesilaikoma vieningos formos ir struktūros, o tarpdalykiniai integraciniai ryšiai pažymėti tik 3 iš 10 vertintojų analizei pasiūlytų</p>

		<p>planų. Metodinės tarybos nariai teigė, kad „<i>sau rašo teminius planus</i>“, kaip siejasi planai su strateginiu planu mokytojai paašškinti negalėjo.</p> <p>Paveikia integracija pasižymi mokyklos renginiai, projektinė veikla, vykdomos akcijos ir ugdymas karjerai. Juos organizuojant netradicinėse erdvėse, išnaudojama tarpdalykinių ryšių galimybė, skatinamas mokinių kūrybinis mąstymas, pilietiškumas, ugdoma mokinių mokymosi motyvacija. Tai patvirtino pokalbis su Mokinių tarybos atstovais: „Integruotose pamokose, kai dirba du mokytojai įdomiau, linksmiau“. Dokumentų analizė, pokalbis su Metodine taryba patvirtino, kad mokytojai kelia kvalifikaciją (ne mažiau 5 d. per metus), sudaro metinius kvalifikacijos tobulinimo planus, domisi ir seka švietimo naujoves. Mokykla dalyvauja LL3 projekte, kur dalijasi patirtimi ir tobulina dalykines kompetencijas. Stebėtų pamokų analizė rodo, kad mokytojai nedažnai taikė pamokose aktyvaus ugdymo metodus, kurie mokiniams padėtų ne tik geriau įsisąmoninti mokymo turinį, bet ir plėtoti asmeninius, socialinius, komunikacinius, kritinio mąstymo, problemų sprendimo gebėjimus, žadintų smalsumą ir mokymosi džiaugsmą. Kaip išimtis būtų galima paminėti muzikos pamokas 2, 8 ir 10 klasėse, lietuvių kalbos pamoką 4 kl., matematikos – 2 kl. ir geografijos – 9 kl. Tačiau vertinimo dienomis metu nestebėta nė viena šiuolaikiška pamoka.</p> <p>Pamokų tvarkaraštis padeda įgyvendinti ugdymo turinį, sudaro tinkamas sąlygas mokiniams pasirinkti neformaliąją veiklą, esant reikalui, lankyti pasirinktas dalykų konsultacijas. Daugumos klasių tvarkaraščių atitinka higienos reikalavimus, nes mokinių mokymosi krūvis, atsižvelgiant į mokyklos galimybes (kai kurie mokytojai dirba ne tik šioje mokykloje), paskirstytas pakankamai tolygiai. Neformaliojo švietimo užsiėmimų laikas derinamas su pamokų tvarkaraščiu, gerai išspręstas mokinių pavėžėjimo klausimas.</p> <p>Mokyklos direktorė vertina ir analizuoja ugdymo proceso kokybę, mokytojai stebi ir vertina kolegų pamokas (atviros pamokos), tačiau mokytojams vertėtų didesnę dėmesį skirti asmeninio meistriškumo tobulinimui ir kvalifikacijos tobulinimo renginiuose įgytų žinių taikymui.</p> <p><i>Ugdymo(si) planavimas yra vidutiniškas, iš dalies padedantis mokytojams tinkamai organizuoti ugdymo procesą pamokose. Nors siekiama ugdyti mokinių bendrąsias ir dalykines kompetencijas, tačiau 78,13 proc. dominuoja tradicinė paradigma, dalyje (28,87) pamokų bandoma dirbti šiuolaikiškai.</i></p>
3.2. Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas	2	<p>2018 m. patvirtintose mokyklos mokinių elgesio taisyklėse numatytas skatinimas už labai gerą mokymąsi, lankomumą, dalyvavimą olimpiadose ir konkursuose, visuomeninėje veikloje bei aktyvų dalyvavimą mokyklos, klasės savivaldoje. Mokiniai skatinami išvykomis, padėkomis, mokykla apmoka ekskursijų išlaidas. Pokalbyje mokiniai patvirtino, kad skatinami: „<i>per mokyklos radiją, kai girdi visos mokyklos mokiniai, skelbiamas geriausių mokinių dešimtukas, gabesni mokiniai skatinami dalyvauti olimpiadose, konkursuose varžybose, dalinai apmokamos ekskursijų išlaidos</i>“.</p>

		<p>Nors pastaruoju metu mokykla skiria dėmesį veiklos uždavinių, susijusių su ugdymo proceso organizavimu, užtikrinant mokinių poreikius bei asmenybės vystymąsi, įgyvendinimui, asmeninės mokinių pažangos stebėjimui, tačiau daugumoje (72,5 proc.) stebėtų pamokų buvo fiksuotas vienakryptis, mokinių smalsumo, entuziazmo ir mokymosi džiaugsmo, o tuo pačiu – asmenybės augimo neskatinantis, informacijos perteikimas iš mokytojo mokiniui. Nors IQES mokinių apklausos teiginio: „<i>Mokytojai tiki, kad kiekvienas iš mūsų gali padaryti pažangą</i>“ įvertis (3,5), pakankamai aukštas, tačiau stebėtose pamokose retai įvardinti aiškūs pasiekimų lūkesčiai, fragmentiškai kelti mokymosi iššūkiai, vidutiniškai reflektuota apie mokymosi sėkmę. Tik 22,09 proc. pamokų mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas išskirtas kaip stiprusis veiklos aspektas.</p> <p>Pamokos aspektas „<i>Naudojamos užduotys ir medžiaga skatino mokinių smalsumą ir dėmesį</i>“, kaip stiprusis fiksuotas vienuolikoje (11,83 proc.) pamokų. Labiausiai skatintas mokinių smalsumas dorinio ugdymo, informacinių technologijų bei pasirenkamųjų dalykų (sveikos gyvensenos) pamokose (3.0). Apibendrinti šio aspekto duomenys pateikiami priedo 2 paveiksle.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad dažniausiai dominavo naujų žinių/medžiagos perteikimo ir įsisavinimo pamokų tipas, mokinių ugdymas realiam gyvenimui, mokymas sieti žinomus dalykus su naujais tik septyniose pamokose (7,53 proc.) išskirtas kaip stiprusis veiklos aspektas.</p> <p>Nors mokykla, organizuodama ugdymą instituciniu lygmeniu, skiria tinkamą dėmesį skirtingų mokinių mokymosi poreikiams tenkinti, tačiau išorinio vertinimo metu stebėtose pamokose veiksmingo diferencijavimo ir individualizavimo bei suasmeninimo atvejų fiksuota tik pavienėse pamokose. Aspekto „<i>Mokytojai ugdo kiekvieno mokinio gabumus, padeda silpnesniems, yra galimybės laisvai veikti kiekvienam mokiniui</i>“ vertinimo vidurkis – 2,19. Tik penkiose (5,38 proc.) pamokose šis aspektas išskirtas kaip stiprus. Daugumoje kitų stebėtų pamokų visi mokiniai klasėje atliko tas pačias užduotis, naudojo tas pačias mokymo(si) priemones, nors vertintojai įžvelgė aiškų dalies mokinių poreikį diferencijuoti ugdymą. Šias įžvalgas patvirtina žemas mokinių Iqes apklausos teiginio „<i>Mokytojai dažnai duoda skirtingas užduotis labai gerai ir ne itin gerai besimokantiems mokiniams</i>“ įvertis (2,8).</p> <p><i>Remiantis stebėtų pamokų duomenimis, daroma išvada, kad mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas yra vidutiniški. Neblogai skatinamas mokinių smalsumas, pamokose, kur bandoma dirbti šiuolaikiškai, skatinamos galimybės laisvai veikti, tačiau tradicinėse pamokose, kur dominuoja žinių perteikimo metodai, menkai palaikoma mokinių mokymosi motyvacija, patenkinamai formuojami mokinių aukštesni siekiai.</i></p>
3.3. Ugdymo(si) organizavimas	2	<p>Ugdymosi organizavimas kitose aplinkose vertinamas kaip gerai vykdoma mokyklos veikla. Tai patvirtina Iqes apklausų duomenys: mokinių teiginys „<i>Darome bendras veiklas už mokyklos ribų (su kitų mokyklų mokiniais, įvairiomis organizacijomis ir kt.)</i>“ (įvertis – 3,0), tėvų teiginys „<i>Gana dažnai vyksta bendros veiklos už mokyklos ribų su kitų mokyklų mokiniais, įvairiomis organizacijomis ir kt.</i>“</p>

	<p>(įvertis-3,5) bei mokytojų teiginys „<i>Mokyklos metiniuose planuose numatomos integruotos veiklos (pamokos) ir projektai</i>“ (įvertis-4,0). Mokinių gebėjimai paveikiai tobulinami netradicinėse pamokose, projektinėse veiklose, kitose (ne mokyklos) aplinkose. Kiekvienam mokiniui sudaroma galimybė patirti įvairius mokymosi būdus ir formas, išbandyti įvairių rūšių užduotis ir veiklas įvairiuose kontekstuose didina mokinių motyvaciją, padeda įgyti prasmingos mokymosi patirties. 2018 m. veiklos plane ir 2018-2019 m. m. ugdymo plane fiksuota, kad ugdomoji veikla vyko netradicinėse erdvėse, kur mokiniai tobulino eksperimentinius ir praktinius įgūdžius, atliko gamtamokslinius tyrimus ir fenologinius stebėjimus Neprėkštos smėlio karjere, Romato durpyne, Jonavos AB „Achema“, Anykščių regioniniame parke, Medininkų pilyje, Vilniaus profesinio rengimo centre, UAB Kaišiadorių vandenys, Brazauskų namuose, Kauno aviacijos muziejuje, menininkės-keramikės Kristinos Zazerskienės dirbtuvėse, Palomenės kaimo bažnyčioje, Kaišiadorių viešojoje ir Zūbiškių bibliotekose ir kt. Įgyvendintos 2017–2018 m. m. ugdymo plane numatytos kultūrinės pažintinės veiklos: edukacinės išvykos į Šiaulius, Vilnių, Kauną, Birštoną.</p> <p>Mokiniai, dalyvaudami įvairiuose konkursuose, varžybose, užėmė 42 prizines vietas, parsivežė 60 medalių, 2 sportines taures, 15 mokinių tapo laureatais, taip garsindami mokyklos vardą ne tik rajone, bet ir respublikoje. Tai patvirtina aukštas Iqes apklausos įvertinimo lygis teiginiui „<i>Mokykloje yra daug įdomių būrelių, renginių ir kitų veiklų</i>“ mokinių – (įvertis -3,3), tėvų – (įvertis -3,6). Tačiau tik trylikoje (15,12 proc.) pamokų (išskirta kaip stiprus aspektas) buvo siekiama prasmingos integracijos ir tarpdiscipliniškumo. Iš jų verta paminėti sveikos gyvensenos ugdymo (3,0), lietuvių k. (2,67) ir matematikos (2,5) pamokas.</p> <p>Mokyklos įsivertinimo ir pažangos anketoje mokinių apklausos teiginio „<i>Į mokyklą einu su džiaugsmu</i>“ įvertis žemas (2,7). Viena iš priežasčių, neabejotinai yra mokymo paradigmos dominavimas, kuri bendru vertintojų sutarimu išskiriama kaip rizikinga mokyklos veikla. Daugumoje (78,13 proc.) pamokų dominavo tradicinė (mokymo) paradigma: dirbta vienodai su visa klase, taikyti tradiciniai mokymo(si) metodai, trūko užduočių, veiklos įvairovės, dominavo faktų perteikimo, jų įsiminimo ir atkartojimo procesas. Tik septyniose (31,87 proc.) pamokose buvo bandoma dirbti šiuolaikiškai, kai tradiciniai mokymo metodai derinti su aktyvaus mokymo(si) metodais. Šio aspekto apibendrinti duomenys pateikti priede 2 lentelėje. Mokytojams reikėtų dažniau taikyti mokymąsi aktyvinančius metodus, organizuoti probleminį, patirtinį mokymąsi eksperimentuojant, tiriant, atrandant. Tai skatintų mokinius kritiškai mąstyti, jie noriau ištrauktų į mokymąsi, įgytų įvairių patirčių, patirtų pažinimo ir mokymosi džiaugsmą.</p> <p>Analizuojant savivaldumą mokantis, dar kartą tenka grįžti prie jau aptartų mokykloje vyraujančių pedagoginių nuostatų. Kaip jau buvo minėta, dauguma stebėtų pamokų buvo organizuotos klasikinės pedagoginės paradigmos nuostatų kontekste, o tai nesudarė galimybių ugdyti mokymosi konstruktyvumą ir socialumą. Mokiniam trūko savarankiškumo atliekant užduotis, jie</p>
--	--

		<p>vykdė mokytojų nurodymus, turima mokinių patirtis buvo menkai panaudota, fragmentiškai išryškintos sąsajos tarp to, ką mokiniai žino ir ko nežino. mokytojai mažai skatino mokinių pagalbą vienas kitam. Pamokų metu mokiniai dažniausiai sėdėjo tradiciškai po du, fiksuoti fragmentiški bendradarbiavimo elementai dirbant porose. Mokymosi vadovaujant mokytojams derinimo su savivaldžiu mokymusi vertinimo vidurkis – 2,19. Tik septyniose (7,53 proc.) pamokose šis aspektas fiksuotas kaip stiprus, keturiose (9,76 proc.) pamokose – tobulintinas, o trijose (15 proc.) pamokose – išskirtinai tobulintinas. Tinkamiausiai savivaldus mokymasis fiksuotas 2, 5 ir 10 klasėse. Šio aspekto apibendrinti duomenys pateikti priedo 3 paveiksle. Mokymo įranga ir priemonės mokykloje įvairios, neblogai atitinkančios dalykų turinio reikalavimus, mokinių amžių ir ugdymosi poreikius. Mokytojai neblogai supranta, kokias galimybes informacinės ir komunikacinės technologijos teikia mokiniams, tačiau, koks yra jų panaudojimo poveikis mokinių mokymosi rezultatams neanalizuoja.. Vizito metu stebint pamokas vertinta ne tik mokymosi priemonių įvairovė, bet ir jų tinkamumas ir panaudojimo veiksmingumas. Nustatyta, kad daugeliu atveju informacinės technologijos naudotos uždaviniui skelbti, mokymo medžiagai perteikti, informacijai vizualizuoti, kartais – pamokos refleksijai, įsivertinimui.</p> <p><i>Ugdymosi organizavimas kitose aplinkose išskirtas kaip stiprus aspektas ir vertinamas kaip gera mokyklos veikla. Mokymo paradigmos dominavimas vertinamas kaip rizikinga mokyklos veikla.</i></p>
3.4. Mokymasis	2	<p>Iqes apklausos duomenimis mokinių pritarimas teiginiui „Pamokoje naudojamos užduotys skatina mąstyti, spręsti problemas“ pakankamai aukštas (įvertis-3,2), rodantis kad mokiniai mokomi vizualizuoti ir paaiškinti mąstymą, skatinami orientuoti mokymąsi į problemų sprendimą. Vertinimo dienomis šešiolikoje (18,60 proc.) pamokų mokymasis vertintas neblogai ir išskirtas kaip stiprus aspektas. Iš jų verta paminėti matematikos, lietuvių k. pasirenkamųjų dalykų (sveikos gyvensenos), biologijos pamokas. Mokomosios medžiagos susiejimas su gyvenimo patirtimi neišskirtinis (vertinimo vidurkis – 2,28). Nors mokytojai stengėsi aktualizuoti ugdymo turinį, remtis mokinių turimomis žiniomis, mokymosi patirtimi ir išgyvenimais, bandė aptarti su mokiniais, kaip įgytus gebėjimus jie galėtų pritaikyti realybėje, ugdyti gyvenimui aktualius mąstymo ir veiklos gebėjimus, tik dešimtyje (31,25 proc.) pamokų šis aspektas vertintas gerai. Labiausiai mokymas su gyvenimu buvo siejamas lietuvių k. (2,67), rusų k. (2,25), matematikos (2,5) ir sveikos gyvensenos (3,0) pamokose.</p> <p>Vertinimo metu pamokų stebėjimo protokoluose mokymas(is) tyrinėjant fiksuotas epizodiškai. Tik devyniose (28,13 proc.) pamokose šis aspektas vertintas gerai, iš jų penkiose (5,38 proc.) pamokose išskirtas kaip stiprusis (matematikos, lietuvių k., biologijos ir sveikos gyvensenos pamokose).</p> <p>Dėl dominuojančios mokymo paradigmos, mokiniams dažniausiai buvo paskiriamos užduotys, nurodomi informacijos šaltiniai ir mokymosi priemonės, todėl į ugdymo(si) tikslų kėlimą</p>

		<p>mokiniai beveik neįtraukiami. Šias vertintojų įžvalgas paremia Iqes mokinių apklausos duomenimis teiginio „<i>Mes patys galime pasirinkti kaip (koku būdu) atlikti užduotis</i>“ žemas įvertis – 2,9. Pamoko aspekto „Mokinių geba išsikelti mokymosi tikslus ir pasirinkti užduočių atlikimo būdą“ vertinimo vidurkis – 2,19.</p> <p>Nors Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros Iqes platformoje organizuotos apklausos rodo, kad tiek mokiniai („<i>Mes dažnai bendradarbiaujame įvairios sudėties ir dydžio grupelėse</i>“ (įvertis-3,3), tiek mokytojai „<i>Skiriu mokiniams užduotis, kurias jie turi atlikti porose, grupėse</i>“ (įvertis-3,5) pakankamai gerai skatina bendradarbiavimo kultūrą pamokose, tačiau vertinimo metu surinkti duomenys leidžia teigti, kad tinkamai ir paveikiai bendradarbiauta porose ir grupelėse, tik tose pamokose, kuriose bandoma dirbti šiuolaikiškai: 2 kl. matematika, 4 kl. lietuvių k., 5 kl. informacinės technologijos, 6 kl. istorija, 9 kl. lietuvių k., 10 kl. matematika.</p> <p><i>Pamokose mokymas iš dalies siejamas su mokinio gyvenimo patirtimi, turimomis žiniomis, tačiau mokiniai mažai įtraukiami į savo mokymosi tikslų išsikėlimą, problemų sprendimą. Pamokos užduotys neskatina patirtinio, tiriamojo mokymosi. Dominuojanti mokymo paradigma nesudaro galimybių savivaldžiam mokymuisi.</i></p>
3.5. (Iš)vertinimas ugdymui	2	<p>Mokinių pasiekimams gerinti, individualiai mokinių pažangai siekti 2018 metais parengtas „Mokinių pasiekimų bei pažangos vertinimo/įsivertinimo aprašas 1–10 klasėse“, parengta „Mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimo apie mokinių daromą pažangą ir tėvų švietimą tvarka“, kuria vadovaujantis tėvai informuojami apie vaikų pasiekimus ir pažangą. Iqes apklausos duomenimis mokiniai pakankamai aukštai vertina teiginį „<i>Man yra aišku už ką mokytojai rašo gerą ar blogą pažymį</i>“ (įvertis - 3,5), o tėvai – teiginį „<i>Man yra aišku už ką mokytojai vaikui rašo gerą ar blogą pažymį</i>“ (įvertis – 3,6). Tačiau vertinimo metu stebėtų pamokų protokolų analizė rodo, kad mokinių vertinimas ir įsivertinimas pamokose yra nesisteminis, nepakankamai orientuotas į kiekvieno mokinio asmeninę pažangą. Bendru vertintojų sutarimu vertinimo ir įsivertinimo strategijų taikymas pamokoje išskiriamas kaip rizikinga mokyklos veikla. Toks sprendimas grindžiamas šiais duomenimis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pamokose vyravo formuojamasis vertinimas (mokytojai stebėjo mokinių veiklą, klausinėjo juos žodžiu, gautą vertinimo informaciją fiksavo individualiomis arba visai klasei bendromis pastabomis, tačiau daugeliu atveju neišnaudotos vertinimo, kaip motyvacinio skatinančio veiksnio, galimybės – stigo išsamios vertinimo informacijos apie individualią mokinio pažangą. • vertinimo kriterijai nebuvo aiškūs mokiniams, su jais neaptariami skelbiant pamokos uždavinį, nenusakyta, koks turi būti gerai atliktas darbas. Aspekto „Kriterijų numatymas ir aptarimas su mokiniais“ vertinimo vidurkis – tik 2,03. Kaip išimtį galima paminėti šias pamokas: 2 kl. muzika, 5 kl. sveika gyvensena, 6 kl. istorija. • Mokytojų reagavimas į mokinių klaidas, pozityvios nuostatos vertinant pasiekimus ir pažangą įvertinta kiek geriau – 2,34. Šis aspektas 6,45 proc. pamokų išskirtas kaip stiprus, vienuolika

		<p>(34,38 proc.) pamokų įvertinta gerai: Šiose pamokose daugumai mokinių sudarytos sąlygos patirti mokymosi sėkmę, mokytis iš klaidų.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tikrinant išmokimą, daugumoje stebėtų pamokų mokiniams buvo užduodami objektyvaus grįžtamojo ryšio neteikiantys klausimai („Ar viskas buvo aišku? Ar visi supratot?“ „Ką veikėme?“), teikti neinformatyvūs komentarai („Buvot labai geri“, „Džiaugiuosi jumis“). Devynios (28,13 proc.) pamokos pagal šį aspektą įvertintos gerai. 2,15 proc. pamokų šis aspektas išskirtas kaip stiprus. • Mokiniai buvo skatinami reflektuoti, mokytis suvokti, kas jiems padeda ar trukdo siekti pažangos. Aštuonios (25 proc.) pamokos šiuo aspektu įvertintos gerai. Jose dauguma mokinių gebėjo paveikiai save ir kitus vertinti. 2,15 proc. pamokų šis aspektas yra stiprus. Apibendrinti pamokos protokolų duomenys rodo, kad geriausiai mokiniams sekėsi reflektuoti ir analizuoti vertinimo informaciją 5 (2,67) ir 10 (2,5) klasėse. <p>Vertintojai pritaria mokyklos siekiui tobulinti vertinimo ir įsivertinimo procedūras pamokoje tačiau atkreipia dėmesį, kad pirmiausia mokytojams būtina pateikti (ar dar geriau – aptarti su mokiniais) vertinimo kriterijus, skelbiant pamokos uždavinį.</p> <p><i>Pasiekimų įsivertinimo kultūra dar nėra išplėtotą, stokojama žinių, kaip daryti įtaką mokinių asmeninės pažangos augimui, kokias priemones, būdus, strategijas pasitelkti. Tikėtina, kad tikslingas mokinių į(si)traukimas į mokymosi pasiekimų įsivertinimą, pasiektų rezultatų apmąstymą darytų teigiamą poveikį mokinių asmeninės pažangos augimui, skatintų prisiimti daugiau atsakomybės už savo mokymąsi.</i></p>
--	--	---

Išvados:

- Ugdymą(si) organizuojant kitose aplinkose, didinama mokinių mokymosi motyvacija, padedama įgyti prasmingos patirties, sudaromos prielaidos visuminiam mokymuisi, gerinami mokinių asmeniniai pasiekimai, sudaromos prielaidos bendrųjų kompetencijų ugdymui(si).
- Vertinimo ir įsivertinimo strategijų taikymas yra tobulintinas. Pamokose kartu su mokiniais retai aptariami vertinimo kriterijai, nesudaromos sąlygos vertinti save ir kitus, reflektuoti ir aptarti mokymosi, (ne)sėkmių priežastis, fiksuoti asmeninę sėkmę, stebėti individualią pažangą pamokoje bei nusimatyti tolimesnio mokymosi gaires.
- Pamokose dažnai ribojamos galimybės mokiniams išsikelti mokymosi tikslus, planuoti veiklų laiką, pasirinkti užduočių atlikimo būdą, vizualizuoti mąstymą, mokytis savivaldžiai. Tai trukdo ugdyti(s) mokėjimo mokytis kompetenciją, neskatina prisiimti atsakomybės už savo mokymąsi.

IV. REKOMENDACIJOS

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2020 metų mokykla bus reorganizuojama, rekomendacijomis pirmiausiai turėtų remtis Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius ir būsimo juridinio asmens vadovas. Vertintojai rekomenduoja daugiau dėmesio skirti mokytojų profesiniam meistriškumui ir stiprinti šiuos veiklos aspektus:

- analizuojant turimą diagnostinę informaciją apie mokyklos mokinių ugdymosi rezultatus ir poreikius, daugiau dėmesio skirti kokybinei pokyčių analizei;
- siekiant aukštesnės mokinių mokymosi motyvacijos, ugdant savivaldumą mokantis, dažniau pamokas organizuoti vadovaujantis sąveikos ir mokymosi paradigmų nuostatomis;

- daugiau dėmesio skirti mokymo(si) sėkmės pamokoje (įsi)vertinimo kriterijų planavimui ir praktiniam taikymui;
- apibendrinant pamoką sugrįžti prie uždavinio aptarimo įtraukiant mokinius į asmeninių pasiekimų, pažangos ir mokymosi lūkesčių analizę;
- taikyti paveikesnes ir įvairesnes kolegialaus grįžtamojo ryšio formas (pavyzdžiui, telktis į tikslines mokytojų, turinčių tokius pačius tobulėjimo siekius grupes; susitarti, kaip konkrečiai bus taikomos kvalifikacijos tobulinimo renginiuose įgytos žinios; pasinaudoti kitų rajono, šalies mokyklų ar mokytojų sėkmės istorijomis);
- bendradarbiaujant su pedagoginių personalu, nusistatyti ugdomojo konsultavimo prioritetus, susitarti kaip galėtų būti skatinama ir stiprinama mokytojo atsakomybė už paveikų mokinio bendrųjų ir šiuolaikiniam žmogui itin būtinų kompetencijų, aukštesnių mąstymo gebėjimų ugdymą.

Vadovaujančioji vertintoja

Violeta Gendvilienė

Mokyklų išorinio vertinimo skyriaus vedėja

dr. Snieguolė Vaičekauskienė

Sugrįžimas prie mokymosi uždavinio ir pasiekto rezultato aptarimas (N=32)

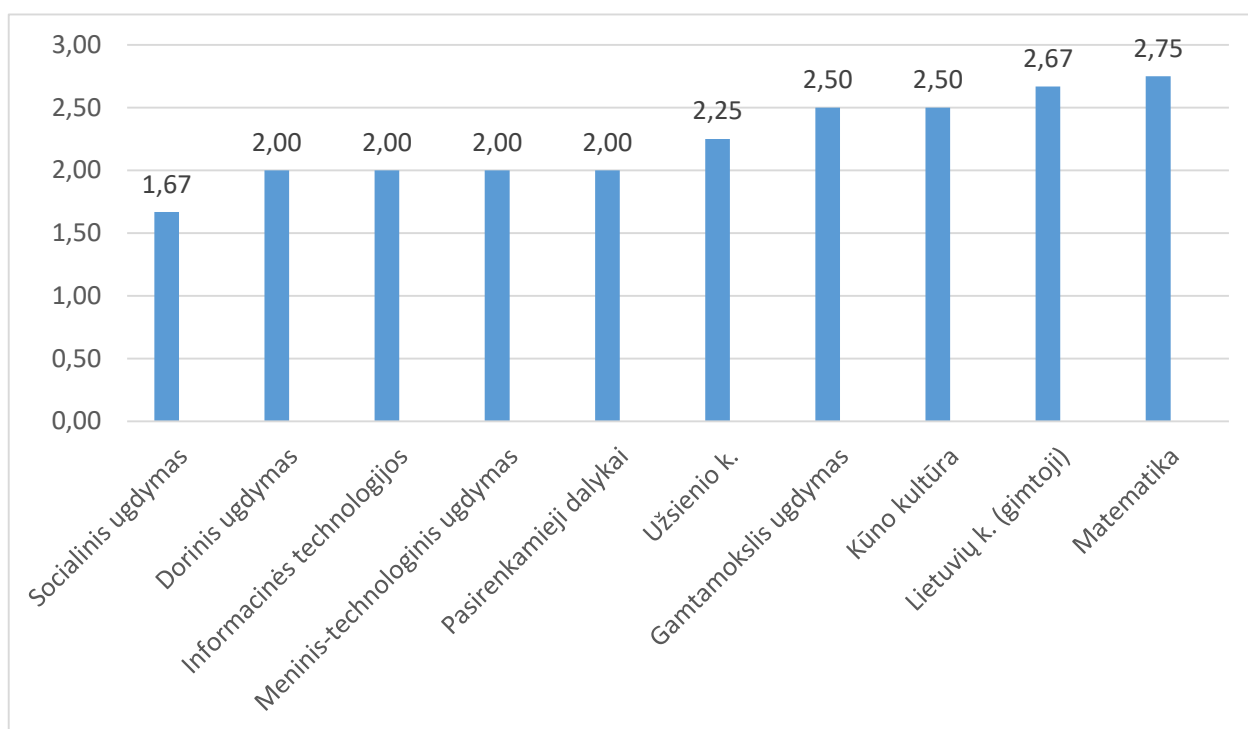
1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
0 pamokų	8 pamokos	20 pamokų	4 pamokos
0 proc.	25 proc.	62,5 proc.	12,5 proc.

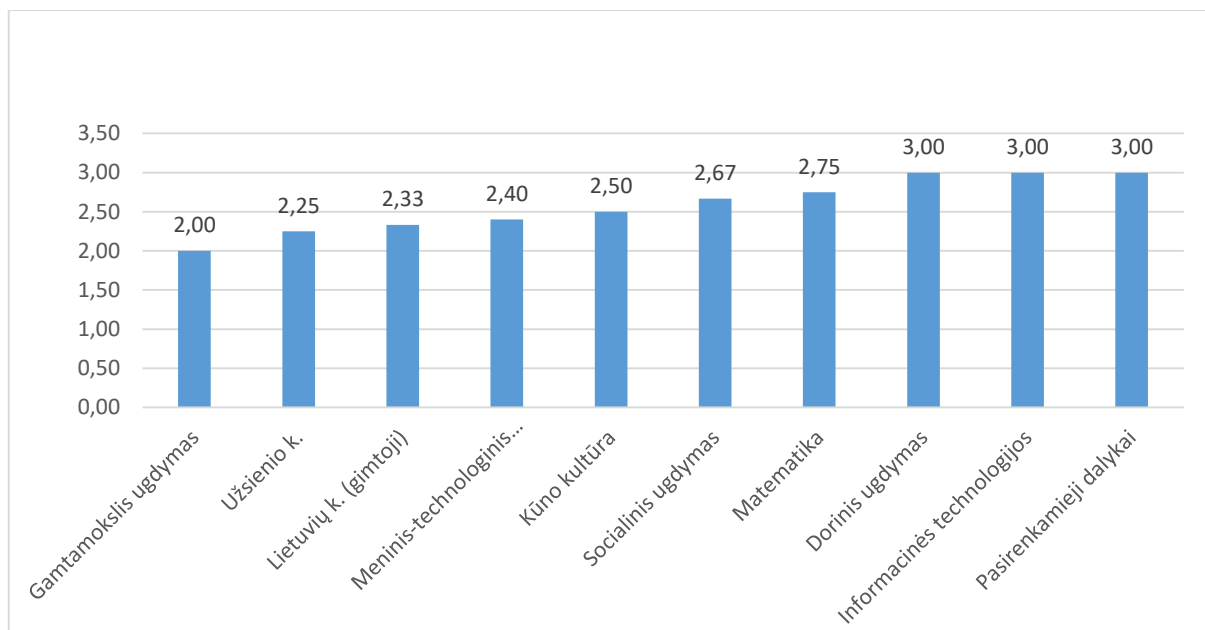
Mokymo paradigmos ((N=32)

2 lentelė

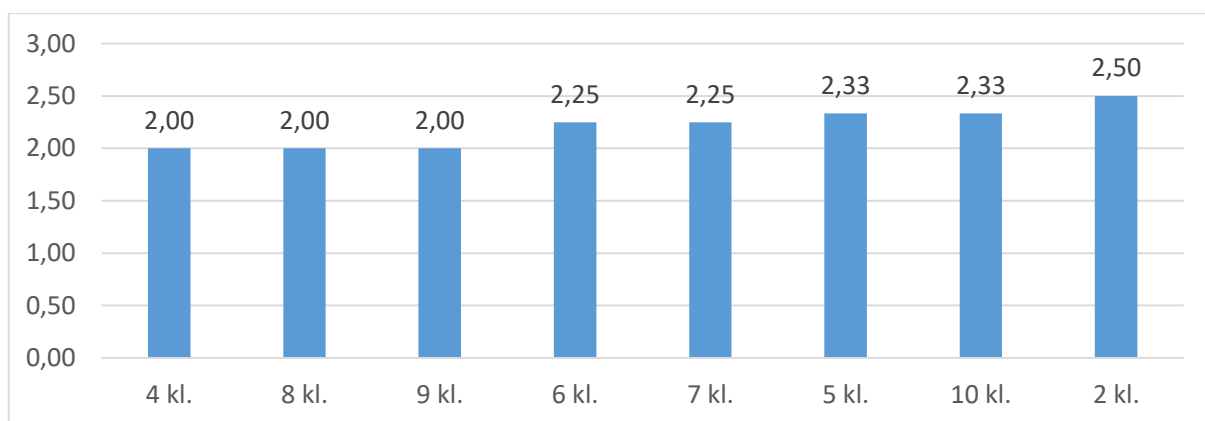
Mokymosi	Bandoma dirbti šiuolaikiškai	Mokymo
0	7 pamokos	25 pamokos
0	21,88 proc.	78,12 proc.

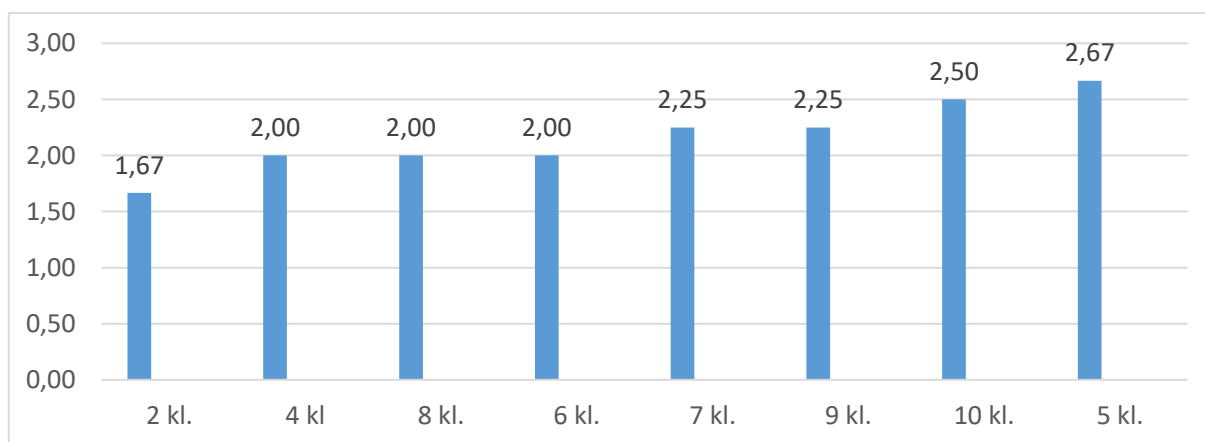
1 pav. Keliant ugdymo tikslus, atsižvelgiama į mokinių patirtį, mokyklos veiklos kontekstą

2 pav. Naudojamos užduotys ir medžiaga skatina mokinių smalsumą ir dėmesį

3 pav. Mokymasis vadovaujant mokytojui derinamas su savivaldžiu mokymusi

4 pav. Mokiniai skatinami reflektuoti, analizuoti vertinimo informaciją, mokytis suvokti, kas jam padeda ar trukdo siekti pažangos.